

ישיבת הר עציון בית מדרש האלקטרוני (ב.מ.א.)

הפטרת השבוע

סידרת שיעורים ע"י הרב יהודה שביב

נזירות שמשון / הפטרת נשא (שופטים, י"ג, ב-כה)

א. נזירות - קבלה מרצון

מכלל הנושאים שבפרשה נבחר דווקא עניין הנזירות להיות זה שעליו תיסוב הפטרת הסדרה (1), אפשר בשל ייחודו של עניין זה. שהרי בכל מצוות התורה וענייניה, התורה היא המצווה והיא המטילה חובות, ואילו הנזירות תלויה כל כולה ברצונו של האדם, והוא המחיל עליו את האיסורים. אמנם מסגרת הנזירות על איסוריה נקבעת על ידי התורה, אבל ביד האדם להחליט אם הוא מעוניין להיכנס למסגרת זאת.

אולם, דווקא המסופר בהפטרה מפריך לכאורה קביעה זאת שקבענו. שהרי כאן, צו מאת ה' מכתוב לאשת מנוח הישמרות מחלק מאיסורי נזירות, ומורה לה להקפיד על נזירות של בנה הנולד לה. ושמא העובדה, שנזירות זאת מוכתבת מגבוה, מלמדת על יחס חיובי למוסד הנזירות? ובידוע נחלקו חכמים בשאלה זאת (ראה נדרים יב: ג.).

ב. בין נזירות שמשון לסתם נזירות

באמת, נזירותו של שמשון מיוחדת היא ואינה דומה לדין נזירות הכללי, וכבר העמידה המשנה בנזיר (פ"א, מ"ב) על ההפרש:

"מה בין נזיר עולם (2) לנזיר שמשון (3)? - נזיר עולם הכביד שערו מקל בתער ומביא שלש בהמות ואם נטמא מביא קרבן טומאה. נזיר שמשון הכביד שערו אינו מקל, ואם נטמא אינו מביא קרבן טומאה".

ובדרך בהירה יותר ברמב"ם (הלכות נזירות, פ"ג הי"ג):

"שמשון לא היה נזיר גמור שהרי לא נדר בנזיר אלא המלאך הפרישו מן הטומאה. וכיצד היה דינו? - היה אסור בין ואסור בתגלחת ומותר היה להיטמא למתים ודבר זה הלכה מפי הקבלה".

אפשר אף לשער, שכל עצמה של נזירותו מבטן ומלידה, היתה הכנה לקראת ייעודו כאמור: "והוא יחל להושיע את ישראל מיד פלישתים" (שופטים, י"ג, ה). זאת תשועה הכרוכה בחללים רבים, ובהיטמאותו של שמשון למתים רבים.

אדם בעל מימדים ובעל תכונות, כשמשון, זקוק ודאי לבלמים, ואיסורי נזירות מהווים בלמים, וביותר איסור שתיית יין. כך מצינו במדרש (ב"ר, י', טז):

"גלוי היה לפני הקב"ה שמשון יהיה הולך אחר עיניו, לפיכך הזירו בנזיר שלא יהיה שותה יין לפי שהיין מביא לידי זימה, ומה בזמן שהיה נזיר הלך אחר עיניו, אילו היה שותה לא היה לו תקנה לעולם מרוב שהיה רודף אחר זימה".

לשמשון - יפה נזירות אבל הוא היותר ייחודי והיותר יחיד בקרב מנהיגי ישראל (4), ואולי בקרב ישראל בכלל. הרי זה מלמד שאין דרך הנזירות דרך כבושה לרבים.

עוד ניתן ללמוד שנזירות אין עימה פרישה מן החיים, כדרך שמצינו אצל אומות העולם, שנזיריהם פורשים מחיי אישות. שלא מצינו פרישות זאת באיסורי הנזירות, ואף שמשון הנזיר מבטן לא נצטווה על כך.

הערות:

(1) אכן למנהג רומניה קוראים מנבואת הושע (ד', יד - ו', ב), כנראה בשל הפסוק הראשון: "לא אפקוד על בנותיכם כי תזנינה", הנקשר לעניין הסוטה שבפרשה.

(2) היינו נזירות שלא הוגבלה בזמן.

(3) היינו מי שקיבל על עצמו נזירות שמשון.

(4) בברכתו אמר יעקב לזן, תוך שהוא רומז לשמשון: "דן ידין עמו כאחד שבטי ישראל". ודרשו במסכת סוטה (י.), 'כאחד' מלשון יחידו של עולם, כלומר הקב"ה, ש"שמשון דן את ישראל כאביהם שבשמים, שנאמר: 'דן ידין עמו כאחד'".

כדי להרשם יש לשלוח בקשה לכתובת

MAJORDOMO@ETZION.ORG.IL

עם התוכן:

. GET YHE-TEST H-SUBSCRIBE

קיימת גם מערכת שיעורים באנגלית. כדי לקבל רשימת השיעורים, יש לשלוח בקשה

לכתובת:

LISTPROC@JER1.CO.IL

עם התוכן:

. INFO YHE-ABOUT

בשאלות אפשר לפנות למשרד הישיבה 02-9931-456 ולבקש את משרד האינטרנט, או לכתוב

לכתובת YHE@JER1.CO.IL

כל הזכויות שמורות 1997 ישיבת הר עציון